

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด  
เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

## ความเอาใจใส่ในครูบาอาจารย์

โรงพยาบาลนี้ให้เป็นประจำมาตลอด ระยะนี้ดูเหมือนหลายคันรถพยาบาล ดูจะสองล้นกว่าแล้วมั้ง ตั้งแต่ล้นกว่าเข้ามาเรื่อย เดียวนี้สองล้นกว่า ไปที่ไหนถ้าเป็นรถพยาบาลสวนทางมักจะได้เจอแหละ บริจาคโดย หลวงตามหาบัว ไปที่ไหนมีตั้งแต่หลวงตาๆ รถพยาบาล เวลาผ่านไปมองดูปั้บรู้รถพยาบาล เดียวนี้กำลังสั่งอยู่หรือไง เมื่อวานนี้หรือวันไหนเขาก็มาติดต่อยู่ ดูจะได้ให้ละท่า ไม่ให้ก็ไม่ทราบเขาจะไปหาที่ไหน หรือบางทีเห็นเขาขอได้เราก็มองดูอย่างนั้นก็มีคนเรา ขอด้วยความจนจริงๆ ก็มี ขอด้วยความจนจริงๆ ความจนตรอกจนมุมนี้มีน้ำหนักมากกว่าการมาขอด้วยทดลองดูอะไรอย่างนั้น

ผู้ให้ไม่ได้ให้แบบทดลองนะ ให้ด้วยความเมตตา หมดมากหมदनน้อยไม่เคยสนใจต่อความหมดความยัง สนใจแต่วัตถุนี้ออกจากนี้ไปเป็นประโยชน์แก่ผู้ใดสังคมใดอย่างนั้นนะ เดียวนี้แม้แต่ไฟเขียวไฟแดงเขาก็รู้ละว่าเป็นรถหลวงตา เขารู้ เช่นอย่างอำเภอหนองหาน พอมองเห็นปั้บยกมือไหว้ ไกลแสนไกลเขาดูรถเขารู้เราแล้ว พวกขายดอกไม้ละมาก มีประจำๆ ที่ทางไฟเขียวไฟแดงไม่ค่อยขาดแหละ เราให้รายละเอียด เขามาขายดอกไม้ธรรมดาพวงมาลัยพวงหนึ่งก็ ๑๐ บาท เขาขายตามไฟเขียวไฟแดง เวลาเราไปเราให้เป็นประจำเลย ให้เจ้าละสามร้อยๆ

ความเมตตาที่สำคัญนะ เป็นในหัวใจ เป็นเองมันรู้ชัด แบบเสแสร้งไม่แน่นอน ไม่ตายใจได้ พลิกแปลงเปลี่ยนแปลง ถ้าเป็นแบบธรรมชาติดอย่างที่ว่าเมตตา มหาการุณิโก นาโถ หิตาย สัพพปาณิน พระพุทธเจ้าทรงพระเมตตาการุณยคุณแก่สัตว์โลกหาประมาณไม่ได้ นี่เป็นหลักธรรมชาติของจิต ไม่ใช่มาเสกขึ้น คือมีเมตตาแล้วก็อ่อนน้อมไปหมด ไม่มีคำว่าแข่งกระด้างกระเดื่องไม่มี อ่อนน้อมไปหมดเลย

ชาวพุทธเราต่างคนต่างถือพุทธ ตามกำลังความสามารถของตนในเพศของฆราวาสนี้ ก็พออยู่พอเป็นพอไปเมืองไทยเรา เป็นญาติเป็นมิตรกันไปได้ทั่วทุกหนทุกแห่ง ญาติมิตรทางสายธรรมนี้สำคัญมากกว่าญาติมิตรทางสายโลหิตอะไรๆ อันนั้นไม่ค่อยสำคัญนัก ถ้าเป็นญาติธรรมนี้ถึงไหนถึงกันเลย ความสงสาร พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของโลก พระองค์ไปเป็นญาติกับใครในทางสายโลหิตไม่มี แต่ญาติธรรมนี้เป็นเมตตาธรรมของพระองค์ครอบคลุมไปหมดเลย

จิตใจนี้ขอให้มันยิ้มแย้มออกมาเถอะนะ ความผ่องใสแพรวพราวมันจะเกิดขึ้นตามๆ กัน ถ้าจิตใจมีแต่ความมืดบอดเป็นพื้นเป็นไฟเผาไหม้ตัวเองนี้ ไปที่ไหนก็

เหมือนเราถือคอปไฟไป เผาไปเรื่อย ไปที่ไหนเผาไปเรื่อยคนเห็นแก็ตัว เอาธิดเอาเปรียบ นั่นคือเป็นทางระบายออกของคนประเภทนั้น ได้โกรธได้แค้นได้เคียดให้เขา ผูก พยาบาทอาฆาตแล้ว ถือเป็นความชอบธรรมของคนชั่วช้าลามก หูหนวกตาบอดจริง ๆ นะ ถ้าคนเป็นธรรมแล้วไม่เป็นอย่างนั้น

พูดอย่างนี้ก็เลยย้อนกลับไปที่ว่า พุดไม่ลืมนะเรา ถ้าอะไรสะตูดใจแล้วไม่ค่อย ลืมง่าย ๆ ฟังลึกมาก โยมคนนี่แกอยู่จันทบุรี แกเคียดแค้นให้แก เรียกว่าเป็นธรรม ดู กิริยาอาการของแกนี่ว่าเป็นนักแสดงโต เชื้อร้อยเปอร์เซ็นต์เลยเรา เราดูอาการของแกเป็น คนเด็ดเดี่ยวเฉียบขาด ถ้าเป็นทางชั่วก็โหดร้ายทารุณฆ่าคนได้ไม่สงสย ถ้าเป็นทางด้าน ธรรมะก็เด็ดขาด ฟาดกิเลสขาดสะบั้นไปเลยไม่สงสยเหมือนกัน แกเล่าให้ฟังเอง เราฟัง เองมันถึงชัดเจน ท่านสิ่งทองก็นั่งอยู่นั้น เรามานั่งแกก็มานั่ง พอทราบที่เราไปจันท ไปวัดสถานีทดลอง ทางสามแยกพร้าวนั้นแหละ เพราะเราตั้งวัดที่นั่นแห่งหนึ่ง เริ่มแรก ไปตั้งวัดที่นั่น นี่ก็อาจารย์เจียะนะเป็นผู้สร้างให้

อาจารย์เจียะมีคุณต่อเรามากเราลืมนะเมื่อไร ไม่ลืมนะ เป็นอยู่ลึก ๆ ไม่ลืม ตอน นั้นเราพาโยมแม่ไป พอบวชโยมแม่แล้วก็พาโยมแม่หนี กลัวจะเป็นกัณฑ์กับลูกหลาน บ้านเรือนอะไร ลงไปจันท เข้าไปอยู่ที่ยางระหงลึก ๆ ที่ท่านถวิลอยู่ ที่นั่นท่านอาจารย์เจียะ เองไปนิมนต์เรา คือพี่สาวของท่านชื่อที่ไว้ ๒๖ ไร่ดูว่า เป็นทำเลเหมาะสมกับบำเพ็ญ กรรมฐาน มานิมนต์เราไปว่าจะถวายที่ให้เป็นวัดของเราพัก พอได้เวลานี้ท่านอาจารย์ก็ พาโยมแม่มา ยังไม่มีที่พัก เอาที่นั่นเป็นที่พักเลย วังนั้นนะ

มานิมนต์เราเราก็มารู้ว่าจะไปดูเสียก่อน เราก็มายางระหงมาดู ทำเลดีอยู่ก็เลย รับ นั้นละเรื่องราวมัน ที่สามแยกพลั้วนั้นละ อาจารย์เจียะพอทราบที่เรารับเท่านั้นละ แถวคลองแถวอะไรท่านเป็นคนหนองบัว ทวายาม แถวนั้นเป็นญาติเป็นมิตรท่าน ทั้งหมดแถวคลองแถวนั้น พอเรารับเท่านั้นท่านสั่งคำเดียวเลย คนนั้นเอาหลังนั้น ๆ ต่าง คนต่างมาสร้างกุฏิกระต๊อบ ๆ ให้คนละหลัง ๆ เหมือนไม่ได้สร้างวัดนะ เพราะต่างคน ต่างมาทำเฉพาะกุฏิของตัวเอง นี่ท่านอาจารย์เจียะนะเป็นคนสั่งทีเดียว เราไม่ได้สร้าง อะไรเลยสักนิดเดียว

ที่ครวโยมแม่ก็อาจารย์เจียะเป็นคนจัดเอง ไปสั่งให้ไปอยู่รวม ๔ คนทั้งโยมแม่ ด้วย นั้นละสร้างวัดที่นั่น อาจารย์เจียะจึงมีคุณมากต่อเรา คือสร้างวัดทั้งหมดนั้นบรรดา พระกรรมฐานดูเหมือน ๑๒ องค์หรือเ้ง ให้ได้ทุกองค์ ๆ กระต๊อบอย่างของเรานั้น อย่าง เดียวกันนี้ละแต่มาจาก ไม่ใช่หญ้า มุงจาก สร้างปึก ๆ สูงขนาดนี้ แล้วมีพักหนึ่งนั่ง ภาวนา แล้วก็ทางจงกรม ๆ ก็ท่านเป็นกรรมฐานลูกศิษย์พ่อแม่ครูจารย์มันท่านจะไม่รู้ เรื่องเหล่านี้ได้ยังไง ท่านก็รู้ สร้างกุฏิตรงไหน ทางจงกรมตรงไหนเหมาะสมท่านรู้เอง

ท่านจัดสั่งหมดเลย เราไม่ได้ไปสร้าง กระทั่งเสร็จเรียบร้อยแล้วท่านก็ไปนิมนต์เรา ออกมา กับโยมแม่ละมา มากี่ขึ้นอยู่เลย จึงว่าอาจารย์เจี๊ยะมีบุญคุณต่อเราไม่น้อย แต่ท่านนิสัยตรงไปตรงมา บอกว่าพระทั่วประเทศไทย ท่านพูดอย่างตรงไปตรงมา พระที่มาอยู่บนหัวใจผมมีสององค์ องค์หนึ่งท่านอาจารย์มั่น องค์ที่สองก็ท่านอาจารย์ นอกนั้นผมไม่ลงใครง่าย ๆ ท่านวางั้นแหละ

ท่านเจี๊ยะมาสร้างให้อยู่สบาย เรียกว่าท่านมีคุณต่อเรา ท่านมาสร้างให้อยู่สบาย ภูมิ ๑๒ หลัง ศาลาให้เอาเล็ก ๆ โยมแม่ก็เล็ก ๆ เหมือนกัน ท่านจัดให้หมด เรียกว่าท่านมีคุณต่อเรามากมายอาจารย์เจี๊ยะ เราไม่ลืมนะ เรื่องคุณนี้รู้สึกจะมีเด่นในหัวใจ มันเป็นในนิสัยเองเรื่องคุณ ใครได้ทำคุณให้แก่เราเป็นอยู่ลึก ๆ ไม่ลืมนะ นี่ท่านอาจารย์เจี๊ยะทำนี้ไม่ลืม ไปก็ขึ้นอยู่เลย ท่านอยู่เขาแก้วตอนนั้น ท่านเป็นเจ้าอาวาสอยู่เขาแก้ว ท่านกับเราพัวพันกันมาตั้งแต่ไปอยู่สกลนครด้วยกันกับพ่อแม่ครูจารย์มั่น รู้จักคุ้นเคยกันมาแต่โน้นกับอาจารย์เฟื่อง อาจารย์เจี๊ยะ สององค์ พระชาวจันทนะ คู่กันมาตั้งแต่สกลนครกับหลวงปู่มั่น

เพราะฉะนั้นเวลาเราไปท่านทั้งสอง เฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์เจี๊ยะจึงมารับรองทุกอย่างเลยเทียว ธรรมดาเราไม่อยู่แหละ รู้สึกมันขวางใจเอาเหลือเกินระหว่างพี่กับน้อง เสียงพี่สาวเสียงไมโครโฟน น้องชายก็เสียงโทรโข่ง ชัดกันเถียงกันอยู่กระต๊อบเล็ก ๆ บ้านพี่สาวเขาทำโรงน้ำอ้อย เราไปพักอยู่โรงน้ำอ้อยนี่แหละ ฟังเสียงคุยกันสองคน พี่สาวว่าจะเอาองค์นั้น ทางน้องชายว่ามึงอย่าเอาอีลุ้ย มึงเชื่อกูเถอะนะเถียงกันเราได้ยินชัดเจน ให้มึงเอาอาจารย์มหาบัววางั้น มึงต้องการองค์ไหน ๆ มึงคอยดูกุนะกูปุดผิดไหม เเถียงกันเราได้ยิน อาจารย์องค์นี้มึงเคยเห็นท่านแล้วยัง องค์ที่ว่ากูไม่เคยเห็นอย่าว่าแต่มึงเลย ว่าองค์นั้นเทศน์ดีอย่างนั้นอย่างนี้ ให้ท่านมาอยู่เสียก่อนดีไม่ดีก็รู้กันเอง โอ้ย ขบขัน เเถียงกันทะเลาะกันยุ่ง

พอเสร็จแล้วก็มา เราอยู่โรงน้ำตาล ไปพักอยู่ที่นั่น ไปเถียงกันอะไร ๆ ก็มันไม่ลงนี่ มันดื้ออีนี่นะ อีนี่มันดื้อ สุดท้ายก็เป็นอย่างท่านว่าจริง ๆ ที่นี้เวลาเราจะมานี้ โอ้ย เสียใจมากมาย ที่แกเคยคาดเคยคิดถึงพระทั้งหลายที่เคยไปอยู่นั้น นิสัยอันนั้นฝังใจแก แกไม่เคยเห็นนิสัยของทางด้านกรรมฐานสายพ่อแม่ครูจารย์มั่น คือเราเป็นหัวหน้าเวลามาดูแล้วมันเป็นคนละโลก ๆ ละซิ แทนที่จะกังวลกับเรื่องน้ำอ้อยน้ำตาล ไม่มีเลย ๆ ตัดขาดสะบั้นตามที่เราเคยปฏิบัติมา

วัดป่าบ้านตาดแต่ก่อนเคยมีเมื่อไร น้ำตาลไม่มี คือไม่ได้ฉันน้ำอ้อยน้ำตาลตั้งหลาย ๆ ปี ต่อมาเขาชนนั้นมาชนนี้มา น้ำอ้อยน้ำตาลชนมาเต็ม นี่เขาจะเอามาให้ฉันจะเก็บเอาไว้ทำไม เลยเปิดโอกาสให้พระฉันเรื่อยมาจนกระทั่งปานนี้แหละ แต่ก่อนไม่มี

น้ำอ้อยน้ำตาล โกโก้กาแฟยามาอยู่ข้างนั้นเลย ฉันเสร็จแล้วแล้วเลย เป็นปกติที่เราเคยปฏิบัติมา พูดถึงเรื่องอาจารย์เจียะที่มีคุณต่อเรา วัดนั้นทั้งหมดสถานีทดลองเป็นอาจารย์เจียะทั้งหมดเลยสร้างให้ เอาจริงเอาจังมาก ปกติท่านก็เคารพเราแต่ไหนแต่ไรมา ตั้งแต่อยู่กับพ่อแม่ครูจารย์มันด้วยกันท่านก็รู้ อยู่ เป็นพระหนุ่มพระน้อยด้วยกัน ต่อจากนั้นก็เกี่ยวข้องกันมาเรื่อย ๆ ท่านเคารพมาเรื่อย ๆ

๒๕๐๔ ท่านก็เคยมาจำพรรษาที่ปีหนึ่ง จำพรรษาที่วัดป่าบ้านตาด ๒๕๐๔ เราจำได้ ดังนั้นจึงว่าอาจารย์เจียะมีคุณต่อเรามากมาย สร้างวัดสร้างวาให้หมด เราไม่ได้ไปแตะ ไม่ขึ้นหนึ่งก็ไม่ได้ไปแตะ ทำเสร็จแล้วเข้าไปอยู่เลยสบาย ทางจงกรมท่านก็ทำให้เหมาะ ๆ หมดเลย สะดวกสบาย อาจารย์เจียะท่านมีคุณต่อเรามาก ด้วยความเคารพของท่านเองนะ เป็นความพอใจของท่านเอง นิมนต์มาอยู่ท่านก็ไปนิมนต์เรามา ทะเลาะกันกับพี่สาวที่ท่านทะเลาะ เราไม่ได้ไปทะเลาะแหละ จนกระทั่งท่านจากไป ท่านเป็นพระประเภทเรียกว่าเพชรน้ำหนึ่งเหมือนกันอาจารย์เจียะนะ

นิสัยท่านตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมหลายสันพันคม ตรงไปตรงมา ท่านก็เสียไปแล้วแหละ นี่หมายถึงพระที่จันทบุรีที่เป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่นนี่ก็ อาจารย์เจียะอาจารย์เฟื่อง ลูกศิษย์ผู้ใหญ่ นะ นอกจากนั้นก็รองลำดับลำดับลงมาจนกระทั่งถึงท่านแบนท่านอะไร ท่านแบนนี้ก็ลูกศิษย์ท่านอาจารย์กงมา เรื่อยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ทางจันทบุรีกับทางภาคนี้จึงเข้ากันตลอดเวลา ด้วยอำนาจของครูบาอาจารย์ประสานเข้าหากัน เสียตายท่านเสียแล้ว อายุ ๘๐ หรือเท่าไรอาจารย์เจียะ ดูจะ ๘๐ ท่านเสียอยู่ที่วัดป่าภูริทัตตวนาราม ปทุมธานี

ที่นี้ก็เรานะนิมนต์ท่านให้มาอยู่ ท่านก็รับให้ นะ จนท่านมาเสียที่นั่น คือเรามองดูที่นั่นมันว่างเปล่า พระกรรมฐานไม่มีเลยจะทำไง เขามาถวายที่ให้เรา เราก็มาพิจารณา แล้วก็คิดเห็นแต่อาจารย์เจียะ ตอนนั้นอาจารย์เจียะท่านยังเที่ยวที่นั่นที่นี้ ท่านยังไม่มีหลักมีแหล่ง ไปก็เลยเล่าเรื่องให้ท่านฟัง ท่านก็มาดู เล่าเรื่องให้ท่านฟังเรียบร้อยแล้ว อยากให้ท่านมาเป็นสมภารแถวนี้ มันอยู่ในย่านพอดิวงกรรมฐานเรา ท่านก็รับให้ที่นั่นละจึงได้เป็นวัดป่าภูริทัตตะมา อาจารย์เจียะรับภาระให้เรา

วัดเสือก็ท่านจันทร์ ท่านจันทร์ก็เป็นพระคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ ท่านจันทร์นี่ก็เป็นพระอยู่คลองด่าน ท่านเป็นพระวัดนี้ มาอยู่นี้ โหย จริงจังมากทุกอย่างเลย ฉลาดทุกอย่าง ออกจากนี้ไปก็เข้าไปอยู่ที่ทองผาภูมิ พอดีเขาถวายที่เราตรงนั้น ท่านจันทร์มาหาก็เลยคุยกัน ตกลงท่านว่าพอมารับภาระทางนี้ได้ อยู่ เราก็มอบให้เลย วัดเสือท่านจันทร์เป็นสมภาร ก็เข้ากันได้สนิท เพราะท่านจันทร์เมตตามากนะกับสัตว์ เข้ากันได้

คือจะรับสร้างวัดแต่ละแห่งนี้เราไม่ได้รับส้มสี่ส้มห้านะ เราต้องหาตัวตั้งตัวตีมาเป็นทีแน่ใจเสียก่อน ทางนี้ตกลงกันเรียบร้อยแล้วถึงจะรับเขา ว่ารับแล้วที่นี้ให้เป็นวัดเลย เช่นอย่างปราจีนบุรีก็ท่านป้างอยู่นี่ ท่านป้างนี้เป็นเณรมาอยู่กับเรา เดี่ยวนี้นั้นเป็นอุปชฌาย์ได้แล้วละท่านป้าง ดูเหมือน ๑๕-๑๖ พรรษาแล้วมั้ง ชื่อว่าสมบุรณ์ พอดีญาติวงศ์ท่านมาเยี่ยม แต่ก่อนเราไต่ยนแต่ชื่อสมบุรณ์ๆ ครั้นญาติมิตรของท่านอยู่ที่อำเภอศรีมหาโพธิ ปราจีนบุรี มา เขามาพูดถึงเรื่องท่านป้าง เราจับได้แล้วนะ มีแต่ป้างๆ สมบุรณ์ไม่มีละ ที่เขาถวายที่นั่นละ ตรงนั้นแหละ อันนี้เรากียังไม่ได้แนใจนักกับท่านป้าง เราเลยดูเหมือนจะยังไม่ได้พูด เอาไว้อย่างนั้นก่อนเราว่า ยังไม่ได้รับเดี่ยวนี้ที่เขาถวาย ถ้าหากว่าพระของเราเป็นที่แน่ใจแล้ว เราจะรับที่นั่นแล้วให้พระเราไปอยู่เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ เดี่ยวนี้ก็ยังไมรับ

เขาถวายที่ให้เป็นวัดมาก สำหรับเราเองไปที่ไหนสร้างวัดง่ายที่สุดเลย ขอให้รับเถอะนะมาทันทีๆ อยู่ทุกแห่ง แต่เรารับด้วยเหตุผลละซิ เราไม่รับส้มสี่ส้มห้า วัดเสือนั้นก็มอบให้ท่านจันทร์ กับเสือกกับสัตว์เต็ม ท่านก็ถูกกันกับสัตว์ พวกสัตว์ป่าเรากียังไม่เคยไต่ยน ม้าป่าอย่างนี้ไม่เคยไต่ยนเลย มาเต็มอยู่ในวัด ถามดู พวกกระทิง วัวแดง ออกมาจากป่ามาอยู่ด้วยกัน ท่านไม่ได้ไปไล่ไปต้อนมาแหละ มันเป็นอะไรก็ไต่ไม่รู้ เต็มอยู่นั้นมีแต่สัตว์ป่าทั้งนั้น ลงมาเองๆ พวกม้าป่าก็ลงมาอยู่ที่นี่ พวกแพะแกะ หมูไม่ต้องพูดเป็นร้อยๆ นกยูงเป็นร้อยๆ นี่ก็เป็นตามอัธยาศัย ไม่ใช่จะเป็นเองๆ ท่านจันทร์อัธยาศัยกับพวกสัตว์เข้ากันได้สนิท ท่านไม่รังเกียจกัน ท่านเลี้ยงดู สดท้ายสัตว์เหล่านั้นมาเป็นลูกศิษย์ของท่านหมดเลย เป็นพระเป็นเณรในวัดท่าน ลงมาก็ลงมาอยู่ที่นี่

กระทิง วัวแดง หมูป่าตอนเช้าเขาลงมาเป็นร้อยๆ ฟังซินะ ตอนบ่ายนกยูง หมูป่าตอนเช้าลงมากินข้าวเป็นร้อยๆ จัดเทให้ สังกะสีวางปู เทให้เป็นย่านๆ หุงข้าวให้เขาก็กิน อิ่มแล้วเขาก็ขึ้น เขาไม่กวนแหวะ ถึงเวลาเขาลงมากินแล้วก็ไปๆ มันก็เป็นตามนิสัยเหมือนกัน พวกหมูป่ากับนกยูงมากที่สุด จากนั้นก็สัตว์ต่างๆ มาเต็มในวัดท่าน มีแต่สัตว์ประเภทต่างๆ ที่มาจากป่าจากเขาโดยหลักธรรมชาติของมันทั้งนั้น มันขึ้นอยู่กับนิสัยเหมือนกัน เลยวัดท่านมีแต่สัตว์ป่ามาอยู่ เสือของท่านก็มีอยู่แล้ว เสือป่าเข้ามานี้มีแปลกอันหนึ่งนะ ท่านว่าแต่ก่อนก็ไม่ได้สนใจว่า พวกสัตว์เหล่านี้จะถือเราเป็นเจ้าของ จะฟังพาวาอาศัยเราเหมือนมนุษย์ที่อยู่ด้วยกันฟังพาวาอาศัยกัน ท่านไม่คิดแต่ก่อนท่านว่า

วันนั้นเผอิญเสือป่าเข้ามา เสือป่าเสือโคร่งใหญ่มันได้กลิ่นเสืออยู่ในบริเวณนั้น เหยอะนะท่านเลี้ยงเอาไว้ เสือโคร่งมีทั้งตัวผู้ตัวเมียเต็มอยู่นั้น ไอ้เสือป้ามันโดดเข้ามา พอเข้ามาเท่านั้น ที่นี้พวกม้าพวกสัตว์ต่างๆ มันกลัวเสืออยู่แล้ว เสือบ้านที่อยู่นั้นก็ร้องรับกันโฮกฮากๆ เสือบ้านกับเสือป่า เสือป่าตัวเดียวนะเข้ามา เสือโคร่งใหญ่ พอเข้ามาเสียง

ทางนี้ลั่นเลย โห่ฮากๆ ทั้งมั่วทั้งวั่วทั้งควายเสียงลั่น มันเห็นเสือตัวนั้นแหละ ที่นี้ก็มีม้าตัวหนึ่งโดดเข้าไป แต่ก่อนท่านก็ไม่เคยคิดว่า พวกสัตว์เหล่านี้จะถือว่าเราเป็นเจ้าของหรือไม่ เป็น เราก็ไม่สนใจ มีแต่ความเมตตาสัตว์แล้วก็เลี้ยงดูกันไปอย่างนั้น แต่วันนั้นเสือโดดเข้ามาในนั้นเสือป่า โดดเข้ามานั้น พวกสัตว์ในวัดทั้งวั่วทั้งควายทั้งเสือทั้งอะไรเสียงลั่นเลยนะ

เสือป่ามาตัวเดียวเท่านั้นละ สัตว์ในวัดทั้งเสือทั้งเนื้อเสียงร้องลั่นเป็นอันเดียวกันหมดเลย มีม้าตัวหนึ่งอยู่นั้นมันแปลกอยู่นะ ตอนที่สำคัญมากคือ มีม้าตัวหนึ่ง เลี้ยงไว้ในวัด พอเสือป่าโดดเข้ามามันส่งเสียงลั่น ท่านอยู่ในกุฏิท่านว่า ท่านก็ยังไม่สนใจ แต่แปลกทำไมสัตว์มันร้องลั่นกันผิดปกตินัก ท่านอยู่ในกุฏิ สักเดียวม้าตัวหนึ่งโดดมาชนกุฏิท่าน ม้าในวัดนะ มันถือท่านเป็นเจ้าของมันจะมาฟุ้งท่าน โดดเข้ามาชนกุฏิเปิงป่างอ้าว อะไรนี่ ท่านเลยออกมา เป็นม้ามาชนกุฏิ กำลังเสือมา อย่างนั้นนะม้ารู้จักคน วิ่งมาหาอาศัยคน

ทางนี้ควาไฟฉายได้ก็ลงไป ฟังเสียงพวกสัตว์ร้องลั่นกันหมดเลย เสือตัวเดียวนั้นละเข้ามา ท่านฉายไฟไปไปเจอเอาจริง ๆ เสือตัวนั้นนะ โอ้ มายังไงกันเว้ยท่านว่าขึ้นนะ ท่านพูดกับเสือ เสือในนี้ก็มี สัตว์มีทุกประเภทอยู่ในวัดเรา ถ้ามันอยากเป็นสัตว์บ้านก็ให้มันเข้ากรงว่างนั้นนะ ถ้ามันไม่อยากเป็นสัตว์บ้านกับสัตว์เหล่านี้ก็ให้มันเข้าป่าเสีย ท่านก็ฉายไฟ มันเดินฉากๆ พวกวั่วพวกควายพวกม้าพวกอะไรนี้เสียงลั่นเลย มันเห็นไหมเสือตัวเดียวฤทธิ์ของมัน พอท่านว่าอย่างนั้นแล้วมันก็เลยไม่เข้ากรง บอกว่าถ้ามันจะเข้ากรงกับสัตว์ในวัดนี้ก็ให้มันเข้ากรงไป ถ้ามันไม่เข้าให้มันออกจากวัดนี้ไปเสีย สัตว์นี้เป็นสัตว์บ้านว่างั้น

เปิดออกจากวัดไปเลย เลยไม่เข้านะ มันมีกรง พวกเสือใส่กรงเอาไว้ บอกว่าถ้ามันจะมาเป็นสัตว์บ้านกับเขาก็ให้มันเข้ากรงไปเสีย ถ้ามันไม่อยากเป็นสัตว์บ้านให้มันออกไปเข้าป่าไปเสีย ออกจากนี้เขาก็เปิดเลย อย่างนั้นละ ม้าตัวนี้ตัวสำคัญ แต่ก่อนพวกสัตว์ไม่เคยไปเกี่ยวข้องกับท่าน กุฏิของท่านอยู่ยังงั้นท่านก็ไม่สนใจกับเขา เขาไม่สนใจกับท่าน แต่วันนั้นพอเสือนี้โดดเข้ามา ม้าตัวนี้โดดใส่กุฏิพระ กุฏิท่านจันทร์ ชนกุฏิปั๊บเข้าไปเลย อ้าว มันมาชนอะไรนี่ เห็นม้าอยู่นั้น ลงไป มึงมาชนกุฏิอะไร พอออกไปเสียงลั่นอยู่ ท่านเอาไฟฉายฉายไป เสือ มันกลัวเสือนั้นวิ่งมาฟุ้งเจ้าของ อย่างนั้นนะเวลาจำเป็นมันก็มาหา ถ้าไม่จำเป็นไม่มาไม่เคยมา

เป็นวัดหนักอยู่ สามคืนเป็นไข้หนักนะ เมื่อคืนนี้ก็ยังมีไข้เหมือนกัน มันเป็นอะไรธาตุขันธ์เราเนี่ย ทำไมผิดปกติแปลกเอานักหนา ลูกนั่งล้มลง ทำไมจึงเป็นอย่างนี้สามคืนไปไหนไม่ได้นะสามคืน พอลุกขึ้นล้ม มันวิ่งมันเวียน แต่หาเหตุผลไม่ได้ วัดก็ยังไม

แสดง น้ำมูกอะไรก็ยังไม่ค่อยมี แต่เจ็บคอเป็นกำลัง เข้ามาแสดงชัดเจนมาก เวลาไอ เสมหะเหนียวๆ ออกมา โอ้ อันนี้เอง เวลาไอแต่ก่อนไม่มี มีแต่เจ็บคอ เป็นไข้ด้วย จึงว่าไข้หวัดใหญ่ สองคืน เมื่อคืนนี้อีกเป็นคืนที่สาม ไปไหนไม่ได้นะ เอาละมีเท่านั้น

วันธรรมดาเราไม่ได้อยู่นะ ไปส่งของตามโรงพยาบาล วันธรรมดา จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์ วันนั้นไปโรงนั้นๆ ที่อดอยากขาดแคลนเล็กๆ เมื่อวานนี้ก็ไปศรีสงคราม นุ่นเล็ก นี่ก็อดคัดขัดสนมากเราเคยไปส่งเสมอ รดวังจากนี้ไปถึงนุ่นเลย ๒ ชั่วโมงครึ่งพอดี ไกลอยู่นะ เขตติดต่อกันกับอำเภอท่าอุเทน พอไปส่งแล้วกลับมาเมื่อวานนี้ กำลังหวัดมันแสดง วันนี้แสดงชัดเจน น้ำมูกก็ปรากฏ เสมหะปรากฏ ทุกวันไม่ปรากฏ มีแต่เจ็บคอ น้ำมูกยังไม่แสดง วันนี้ น้ำมูกแสดงแล้ว เอาละนะ

ที่ศรีสงครามเราเคยไปจำพรรษาพรรษาหนึ่งนะ ที่อำเภอศรีสงครามเคยไปจำพรรษาพรรษาหนึ่ง จำด้วยกันสามองค์ ตั้งแต่ปี ๒๔๘๗-๘๘ จำพรรษานั้น (ใกล้บ้านสามผง) ใกล้อยู่ จากนั้นไปสามผงก็ประมาณ ๑๑-๑๒ กิโลเมตร เราไปหมดแล้วละ อยู่ศรีสงครามแล้วก็ไปสามผง ไปทางด้านทิศเหนือ ไปทางนั้นไปทางบ้านข่า บ้านข่า ท่านอาจารย์ตื้อ ไปทางนี้ไปสามผงหรือศรีสงคราม เราไปอยู่ที่นั่นมันก็ทั่วถึงกันหมด เขานิมนต์ไปเสมอ ไปบ้านข่า ไปสามผง (ตอนนั้นพระอาจารย์ตื้อยังอยู่) พระอาจารย์ตื้ออยู่วัดบ้านข่า เป็นบ้านป่าบ้านเสือ เราเคยไปพักแล้วหากไม่เคยจำพรรษา ไปพักเฉยๆ เป็นป่า ออกจากบ้านข่าก็ไปสามผง ไปศรีโนนชัย-ปากยาง เข้าสามผง เคยไปแล้ว

(ที่อาจารย์จำพรรษานี้ ชื่อบ้านอะไรเจ้าคะ) ลืมแล้ว เราไปพักบ้านศรีสงคราม เอาเลยเถอะ แลวนั้นละ เคยจำพรรษานั้นปี ๘๗ หรือ ๘๘ น้ำ จากพ่อแม่ครูจารย์นามนไป ไปจำพรรษานั้นพรรษาหนึ่ง (๘๗ พ่อแม่ครูจารย์อยู่บ้านนามน) มันจะคง ๘๘ ละมั้งจำพรรษาอยู่สามผง ๘๗ ในชีวิตของพระเรา ปีพรรษา ๑๐ หนักมากที่สุด หนักทั้งทางร่างกายทั้งทางจิตใจ ทางร่างกายก็นั่งตลอดรุ่งๆ เรียกว่าหนักทางร่างกาย ทางจิตนี้บังคับตลอดเวลา ในสามเดือนนั้นกลางวันไม่ให้นอนเลย เว้นแต่คืนไหนนั่งตลอดรุ่ง มาตอนเช้าวันหลังก็พักให้ ถ้าไม่มีการนั่งตลอดรุ่งกลางวันไม่ให้พัก บ้านสามผงหนักมาก

เรานั่งหามรุ่งหามค่ำบ้านนามนนะ บ้านนามนหนักมากที่สุดในพรรษา ๑๐ การภาวนาของเรา คือหนักมากหมายถึงร่างกายด้วยทางจิตใจด้วย ร่างกายก็ฝึกกรรมา จิตใจก็ฝึกกรรมาหนักไปด้วยกัน จากนั้นก็ไปหนักทางจิต กับทางกายมันก็เคียงๆ กันไป ที่หนักเสมอกันก็คือพรรษา ๑๐ บ้านนามนหนักมาก จึงเรียกว่าเป็นประวัติชีวิตของเราในการฝึกกรรมาตน พรรษาที่ ๑๐ อยู่ที่บ้านนามนหนักมากนะ นอกจากนั้นมันก็คู่เคียงกันไปไม่ตรงแนวด้วยกัน แต่ที่บ้านนามนอันนี้หนักมาก ทั้งร่างกายและด้านจิตใจ

คือมันเป็นจังหวะๆ อยู่ที่ไหนๆ มันลำบากหนักมากน้อยหมายถึงด้านจิตใจ ฝึกกรรมาน  
จิตใจหนักมากน้อยเพียงไร การฝึกกรรมานทางกายนี้ก็คู่เคียงกันไป

ที่บ้านนามนพรราชาที่ ๑๐ นี่จะนั่งตลอดรุ่งๆ จนกันแตก ถ้านั่งธรรมดาเรานี้  
กลางวันไม่พักนอน พอถึงกลางวันเข้าไปในป่า กลัวมันง่วง ถ้ามานั่งอยู่ภูมิมันง่วง ไป  
เดินจงกรมอยู่ในป่า ถ้าวานไหนนั่งตลอดรุ่งกลางวันก็พักให้เสีย นี่ละพรราชาหนึ่งเป็น  
พรราชาที่หนักมากอยู่ไม่น้อย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนั้นก็ไม่ได้เน้นนัก ทั้งทาง  
ร่างกายและจิตใจจากการฝึกกรรมานนะ (ที่ศรีสงครามนี้ก็ดีไปอีกแบบใช้ไหมสะ ภาวนา  
ก็ดีไปอีกแบบ) อันนี้ก็แบบเดิม ไม่ค่อยฉันทันจังหันละ อันนี้แบบหนึ่ง ทางศรีสงครามไม่  
ค่อยฉันทันจังหัน ความเพียรหนัก

เราไปอยู่ที่ไหนสำหรับเราเองนะ จะได้ตำหนิตัวเองว่าความเพียรย่อหย่อนหรือ  
อ่อนกำลังหรือท้อแท้ไม่มีบอกตรงๆ เลย ถึงยากลำบากขนาดไหนพึดกันตลอด ที่จะให้  
จิตใจของเราอ่อนแอต่อความเพียร บอกได้เลยว่าไม่มี มีแต่ขะยะๆ มันรุนแรงมัน  
ผาดโผนมาก นิสัยเราผาดโผน พ่อแม่ครูจารย์ละเป็นผู้รังเอาไว้ ท่านจอมปราชญ์ฉลาด  
แหลมคมอยู่ในความพอดีๆ เราจอมโง่ ถ้าทำอะไรมันเอาจริงเอาจัง ชัดเสียขาดสะบั้น  
ไปเลย อันนั้นไม่ขาดเราขาดว้างนั้น เป็นอย่างนั้น ท่านคอยรังเอาไว้ๆ คือท่านอยู่ในความ  
พอดี เรามันไม่พอดีมันผาดโผน แต่เราไม่รู้ว่าเราผาดโผนนะ คือความตั้งใจความ  
มุ่งมั่นมันรุนแรงเข้าใจใหม่ ที่นี้ความเพียรมันก็ตามกันไปเลยซิ

เราก็ไม่เคยได้เล่าได้เคยพูดให้ฟัง เพราะเรื่องนี้โลกถือกัน ว่าเป็นการยกยอปอ  
ปั้นตัวเอง แต่เรื่องของธรรมพูดตามหลักความจริงก็เป็นธรรมล้วนๆ อย่างกับพ่อแม่ครู  
จารย์มันที่ท่านจะพูดเวลาเจียบๆ พูดเกี่ยวกับเรื่องของเรา ถ้าเปิดเผยท่านไม่พูด  
สำหรับกับเราเองท่านไม่เคยพูดเลย ตาท่านจับเราตลอดนะ เรียกว่าอยู่ในจุดสังเกตเป้า  
หมายความว่าสังเกตของท่านตลอดเวลาเลย สุดท้ายก็มาลงที่ว่า ท่านเมตตามากไว้มาก  
ลงตรงนั้นนะ คือเราไปอยู่ที่นั่นไม่เคยปรากฏว่าท่านได้ตักเตือนเราตรงไหนๆ ไม่มี เพราะ  
อยู่ก็อย่างว่าละ ไปอยู่กับครูบาอาจารย์พระเถระเต็มไป ที่ไปเองๆ บางองค์ก็เก่งๆ  
ก้ำๆ ไปขวางหูขวางตาเพื่อนฝูงและท่านเอง

ที่นี้เราไปอยู่ที่นั่นก็ต้องได้สอดส่องดูแลพระเถระ พระเถระเลยกลัวเรามากยิ่งกว่า  
หลวงปู่มันนะ หลวงปู่มันเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรเขากลับ พระเลยกลัว แต่ท่านไม่ได้ค่อย  
ออกมา แต่ตัวนี้ชีวิตมันอยู่อย่างนี้ๆ แต่กลัวด้วยความเคารพนะ ไม่ได้กลัวด้วยความ  
รังเกียจ กลัวด้วยความเคารพภักดีอาการ ดีไม่ดีบางองค์อาจจะคิดก็ได้ว่า ท่านอาจารย์  
องค์นี้แต่ก่อนยังหนุ่มนะ ดูเวลานี้คล่องแคล่วว่องไวทุกทุกสิ่งทุกอย่างแทบว่าจะไม่มีที่  
ต้องติ แต่ไม่เคยเห็นท่านเดินจงกรม ท่านไปเดินจงกรมเวลาไหนอาจคิดนะ

เราไม่เคยเดินจงกรมให้ใครเห็นนะ กลางคืนอยู่ในป่าลึกๆ กลางวันก็อยู่ในป่าลึกๆ จะไปเดินจงกรมหย็อกๆ ให้ใครเห็น อู๊ย ไม่ได้ นี่นิสัย มันไม่ซึ้งในใจเจ้าของ ถ้าลงไปอยู่ใต้ดินเดินจงกรมฟาดทั้งวันทั้งคืนได้ นั่นนิสัยเป็นอย่างนั้น นิสัยเราเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจึงไปแต่องค์เดียวๆ ไปกับหมูกับเพื่อนไม่เหมาะ สำหรับหลวงปู่มัน ท่านตอนท้ายลงมาก็มีความเมตตาและความไว้วางใจทุกอย่างๆ เลย บางทีอยู่ดีๆ นั่งอยู่ตอนบ่าย ท่านออกมาจากห้องตอนบ่าย พระขึ้นไปหาท่านตอนบ่าย ๓ โมง ก่อนจะปิดกวาดตอนบ่าย ๓ โมง ทีละสององค์สามองค์เท่านั้นนะ ไม่มาก หากไป อยู่ๆ นั่งอยู่ธรรมดาๆ ท่านพูดอะไรนี้ พูดถึงเรานี้ พระเถระจะไปเล่าให้ฟังหมดทุกกิกทุกกีนะ แต่ท่านกับเราเองไม่เคยพูดถึงกันเลยเฉย เราก็เหมือนไม่ได้ยิน เฉยนะ

อยู่เฉยๆ ขึ้นไปหาเจียบๆ ท่านมหาไปไหน ท่านก็อยู่ในวัดนี้แล้ว ท่านนั่งไป ที่นี้ตอนเช้าขึ้นบนกุฏิ คือตอนเช้ามีแต่เราออกหน้า บริหารของท่านอยู่ในห้องๆ เราเข้าปุ๊บ ชนออกมาๆ ดูแลทุกสิ่งทุกอย่าง นานไปๆ ท่านก็คงวิตกวิจารณ์กับพระกับเถระ ท่านก็เอ้อ พระผู้มีอายุพรรษาพอสมควรแล้ว รู้จักข้อวัตรปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างดีแล้วก็ควรจะปล่อยวางมือท่านว่า ให้พระเถระหนุ่มน้อยที่บวชมาไม่รู้ภาษาภาณานี้เข้าไปทำข้อวัตรปฏิบัติในห้องของเรา ชนสิ่งของออกมาท่านว่าฉัน เราเป็นแต่เพียงว่าดูอยู่ข้างนอก เน้นะท่านมีข้อแม้เนาะ เราเป็นคนดูแลอยู่ข้างนอก ท่านไม่ได้พูดขาดทีเดียว ไม่งั้นพวกนี้มันจะไม่มีนิสัยติดหัวมันแหละท่านว่า

จากนั้นเราก็ถอยอย่างว่า ถอยจากนี้แล้วก็มาอยู่ข้างนอก บางทีก็ขึ้นบ้างอยู่บันไดทุกเช้าเลย ไปยืนอยู่บันไดคอยดูพระเถระเอาของลงมาๆ ถ้าไม่เห็นเรารู้สึกสองเข้าละ ท่านจะถามพระ คือธรรมดาเราจะขึ้น เว้นสองเข้าหรือสามเข้าขึ้นสักเข้าหนึ่ง ขึ้นไปข้างบน ส่วนข้างล่างเราไปทุกเช้า ที่นี้ท่านไม่เห็นเรารู้สึกสองสามเข้าท่านจะถามพระละ ท่านมหาหมาไหม เป็นปัญหาใหญ่เนาะนั่น ท่านมหาหมาไหม ท่านมหาไปไหน มาท่านอยู่ข้างล่าง ท่านเจียบไปเลย แสดงว่าความเอาใจใส่ในครูบาอาจารย์เราไม่ได้ปล่อยได้วาง ความหมายก็ว่าอย่างนั้น ท่านไล่ออกมาจากย่านนั้นเราก็มาอยู่ย่านนี้ตามที่ท่านต้องการ

เช่นพระเราผู้มีอายุพรรษาแก่พอสมควร รู้จักข้อวัตรปฏิบัติเรียบร้อยแล้วก็ควรจะปล่อยมือบ้าง ให้พระเถระทั้งหลายที่ยังไม่รู้ข้อวัตรปฏิบัติได้เข้าไปเอาสิ่งของของเรา เราเป็นแต่เพียงคอยดูอยู่ข้างนอก นั่นข้างนอกข้อแม้ นี่เราก็คืออยู่ข้างนอก บางทีก็ขึ้นไปกุฏิท่าน ไปนั่งดู บางทีส่วนมากจะอยู่บันได คอยดูพระเถระเอาอะไรลงไป ไปลองดูชินะกับพ่อแม่ครูจารย์มันนี่นะ นี่เรียกว่าจอมปราชญ์สมัยปัจจุบันดูเอาดูหลวงปู่มันนี่ เรายังไม่เคยเห็นองค์ไหนแซง แต่เราไม่ได้ประมาทครูบาอาจารย์ทั้งหลายนะ ที่เราเคยเข้าไปใกล้ซัดติดพันก็มีพ่อแม่ครูจารย์มัน ยกนิ้วให้เลย ไม่มีที่ติต้องติ เพราะท่าน ฟังแต่ว่าจอม

ปราชญ์ฉลาดแหลมคมช่างนอกช่างในรอบด้าน ไฉ้เรามั่นใจไปไหนหัวชนไปเลย มันก็เข้ากันไม่ได้ซี นี่ละสำคัญ

พระณเฑาะว์เรียบๆ ตลอด ก็คือเราคอยดูแล ท่านก็ทราบ ท่านจะเห็นได้เวลาเราออกจากท่านไป ลาท่านไปเที่ยว คงจะมีพระณเฑาะว์กระเจะกระให้ขวางหูขวางตาท่าน เวลาเรากลับมา ลาท่านไปเที่ยวที่หลังท่านรู้สึกไม่สะดวกนะ เรียกว่าท่านไม่ยากให้ไป ท่านเห็นประโยชน์ส่วนย่อยของพระของณเฑาะว์ทั้งหลาย แต่ท่านเห็นประโยชน์ส่วนใหญ่ของเราที่จะไปภาวนาเข้าใจไหม ท่านก็อนุญาตให้ไป แต่การอนุญาตต้องมีเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงอย่าง เรียกว่าพูดกับจอมปราชญ์จะว่าไง ต้องหาอุบายวิธีการถาม ในระยะนี้ทางวัดทางวาเราทีมงานมีการอะไรบ้าง เราก็อถาม ท่านก็ตอบออกมา ถ้าว่าไม่มีอะไร เอ้อ ถ้าไม่มีอะไรก็คิดอยากจะกราบพ่อแม่ครูจารย์ไปประกอบความเพียรสักระยะหนึ่ง บอกระยะนะ ท่านนิ่งเลย

ดูอาการก็รู้ แสดงว่าท่านไม่ยากให้ไป คือถ้าเราไปแล้วการดูแลพระณเฑาะว์ทั้งหลายนี้จะบกพร่องไป จะไปหนักอกท่านนั้นแหละพูดง่ายๆ พอพูดเท่านั้นแล้วก็เจียบละเรา ต้องเก็บไม่เก็บไม่ได้ ไปซ้ำซากไม่ได้นะ พอพูดเท่านั้นท่านจะนำไปพิจารณาเอง จนกระทั่งถึงกาลเวลาที่ควรจะออกแล้ว คำพูดของเราที่กราบเรียนท่าน เอ้อ ที่ท่านมหาที่อยากจะลาไปเที่ยวนั้นไปได้ นั่นออกแล้วนะนั่น จากนั้นเราก็มีทางที่จะพูดได้ แล้วจะไปทางไหนๆ ท่านก็ถาม ถามก็มาโดนเอาทั้งพระทั้งณเฑาะว์ด้วย จะไปทางไหน คิดว่าจะไปทางนั้นๆ เอ้อ ดี นี่ท่านไปหมดแล้วนะ แล้วไปก็องค์ ไปองค์เดียว ขึ้นทันทีเลย เอ้อ ท่านมหาไปองค์เดียวใครอย่าไปยุ่งท่านนะ ซื่ออย่างนี้เลยนะ ใครอย่าไปยุ่งท่านมหาไม่ได้นะ พระก็นิ่ง

ใครจะไปก็ร่มโพธิ์ร่มไทรอยู่ที่นั่น เราก็ไม่สนใจว่าพระจะสนใจกับเราอะไรบ้าง เราก็ไปของเราสบายๆ บอกว่าไม่ให้ใครไปยุ่ง นั้น แต่เวลาพระณเฑาะว์ไปที่ละสององค์บ้าง สามองค์บ้างไปลาท่าน กลับตาลปัตรนะ คำพูดจะไม่เหมือนกัน พอลาท่านจะไปเที่ยวเหอ นั่นขึ้นแล้วนะ ตั้งแต่อยู่ที่นี่มันก็ตกรอกให้เห็นต่อหน้าต่อตานี้ แล้วมันจะไปตกรอกหลุมไหนอีกล่ะ นั่นเห็นไหม เทำนี้ใครจะกล้าไป มันก็บอกชัดเจนแล้ว อยู่ต่อหน้าต่อตา มันก็ตกรอกให้เห็นอยู่นี้แล้ว มันจะไปตกรอกหลุมไหนอีกล่ะท่านว่า หมอบไม่ไป แต่เราไม่เคยมี ไม่ใช่ว่ากตนะ ชื่นนี้เลย เอาไปท่านมหาไปองค์เดียวใครอย่าไปยุ่งท่าน

เพราะท่านเห็นความจริงของเราทุกสิ่งทุกอย่างทุกสัณฐานทุกส่วน เรียกว่าได้รู้เอาไว่วางั้นเถอะ ความพากความเพียรไม่เคยที่มีอึดอาดเนือยนาย เราพูดจริงๆ เราไม่มี กับพระกับณเฑาะว์บาอาจารย์ทั้งหลายคล่องตัวตลอดเวลา ทั้งใช้ความคิด กับพ่อแม่ครูจารย์ไม่ใช่ไม่ได้ ใช้ความคิด ปูที่หลับที่นอนให้ท่านอย่างนี้ก็เหมือนกัน โห จนจะได้เอา

ดินสอไปขีดเอาไว้นะ กาน้ำไว้ตรงนี้ก็เหมือนได้ขีดกาน้ำเอาไว้ คือท่านละเอียด แต่ก่อนเรายังไม่รู้ ท่านให้จัดที่หลับที่นอนท่านไม่กี่วันละ เราก็เหมือนว่าขีดเส้นไว้เลย ไม่ให้เคลื่อนที่ละ ๒-๓ วัน เอ๊ย มันปู้ยังงิปูที่นอนนี้มันหลับตาปูเธอ หลับตาใน ตาใจ ตาปัญญาเข้าใจไหม เราไม่รู้ เราก็พยายามเอาอีก เหมือนแก่นั่นแหละ ครั้นไม่นาน เอ้ายังงิกันนี้ บอกไม่คิดบ้างเธอ มันปู้ยังงิปูนี้

ปูอย่างนี้ๆ ซิ ท่านก็ไปปูให้ดู ปูก็อันแก่นั่นแหละ มันขบขันนะ ก็จอมปราชญ์สอนคนโง่สอนจอมโง่ กาน้ำอะไรนี้ก็เหมือนกัน เอาไว้นี้เหมือนกับว่าได้ขีดเส้นไว้ให้อยู่ในที่เก่า ความจริงมันตายใจ เวลาพิจารณาไปท่านพิศหัวใจต่างหาก สิ่งเหล่านี้ท่านไม่ถือเป็นประมาณอะไร ท่านพิศหัวใจไม่ให้นอนใจ ให้ระมัดระวังตลอดเวลา นั่นละคือสติ นั่นคือปัญญา นั่นคือทางแก้กิเลสความหมายว่านั้น เวลาเราพิจารณาไปที่หลังถึงย้อนหลังทราบ โอโฮ ท่านสอนท่านไม่ได้สอนเอาวัตถุเป็นพื้นฐาน ท่านเตือนเราเพื่อก้าวเดินทางด้านสติปัญญาต่างหาก เนะ มันก็รู้นะ

ธรรมดาจะเป็นอะไรประสาปูที่นอน ท่านเองท่านก็ไม่เห็นสนใจกับที่หลับที่นอนอะไร แต่เวลาสอนเราท่านขนาบเอา เพราะใจเรามันไม่เป็นท่า เข้าใจ ท่านขนาบทางใจต่างหาก ท่านไม่ได้ขนาบเรื่องปูไม่ดิบไม่ตี ปูแล้วก็แล้วเถอะนะ ขอให้จิตมันดีมันรอบคอบระวังตัว พอ นั้นท่านเอาตรงนั้นต่างหาก เอาละสายแล้ว ที่พูดเหล่านี้ให้พากันฟังเอาทุกอย่างนะ ให้ฟังไปเป็นคติเครื่องเตือนใจ ที่เรามาพูดทั้งหมดนี้เป็นธรรมทั้งนั้น ไม่ว่าธรรมชั้นใดๆ ธรรมใกล้ชิดติดพันกับครูอาจารย์ผู้มุ่งต่อมรรคผลนิพพาน เป็นธรรมชั้นหนึ่งข้อปฏิบัติชั้นหนึ่ง สติปัญญาชั้นหนึ่ง เป็นชั้นๆ ให้พากันเข้าใจ ว่าอะไรก็ฟังแบบหูหนวกตาบอดไม่ได้นะ

ใครถ้ายังไม่ได้ผ่านพ่อแม่ครูจารย์มันมาก่อน อย่าด่วนว่าตัวฉลาดนะว่านั้นเลย ต้องเอาเสียจนถลอกปอกเปิกถูกท่านตีกบาล เข้าใจไหม จากนั้นเอามายังหลายอีก ไม่เป็นทำอีกละความฉลาด มาพูดถึงขั้นสุดท้ายนะ ปีนั้ปีท่านป่วย ในพรรษาละป่วย ท่านป่วยแล้วนั้น เริ่มจะหนักเข้าแล้ว พระเถรนัดเสนถวายท่าน ถ้านวดเส้นเราไม่เข้าไปละไปแต่อย่างอื่น อยู่ๆ ท่านก็ว่า แต่ท่านพูดกับพระเถรนะ ท่านไม่เคยพูดกับเราละ เอ้อ เวลาผมตายไปแล้วพวกท่านจะอาศัยใคร จะเกาะใครละ ท่านเป็นลักษณะเอะใจ เอ้อ นี่เวลาผมตายไปแล้วท่านจะอาศัยใคร จะเกาะใครละ ทางพระนวดเส้นถวายท่านก็นี้

จากนั้นมาท่านก็แยบออกมาอีก อันนี้มีแต่พระเถรเล่าให้เราฟังนะ ถ้าพระเถรพูดถึงเรื่องเราทุกกิตทุกกิตพระจะมาเล่าให้ฟังทั้งหมดเลย แต่ท่านกับเราเฉยไม่เคยรู้เรื่องกัน ท่านพูดอะไรท่านก็ไม่เคยพูดกับเรา เราได้ยินอะไรก็เงียบเลยเหมือนกัน พอเสร็จแล้วก็ เอ้อ นี่เวลาผมตายแล้วให้อาศัยท่านมหานะ นั้นขึ้นแล้ว ให้อาศัยท่านมหา ท่าน

มหาสำคัญอยู่มากทั้งภายนอกภายใน เถ้านั้นพอ ภายในก็ภายในจิต จิตตภาวนา  
ภายนอกข้อวัตรปฏิบัติหลักธรรมวินัย นั้นพูดง่าย ๆ เถ้านั้นละ พระก็มาเล่าให้เราฟัง  
เอาละไปละ

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

[www.luangta.com](http://www.luangta.com) หรือ [www.luangta.or.th](http://www.luangta.or.th)

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ